

Jakub Jirgl:

Přestaňme vyhazovat bioodpad na skládky

„PŘESTAŇME VYHAZOVAT POTRAVINY NA SKLÁDKY A VYUŽIJME JEJICH POTENCIÁL,“ VYZÝVÁ JAKUB JIRGL, MÍSTOSTAROSTA ŠUMPERKU, VE KTERÉM BUDOU MOCI LIDÉ NOVĚ TŘÍDIT POTRAVINOVÉ ZBYTKY ZE SVÝCH KUCHYNÍ. MĚSTO ŠUMPERK SE HODLÁ VE SPOLUPRÁCI SE SPOLEČNOSTÍ ENERGY FINANCIAL GROUP (EFG) ZAPOJIT DO PILOTNÍHO PROJEKTU TŘÍDĚNÍ BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÝCH ODPADŮ. CO OD SBĚRU GASTRO ODPADŮ RADNICE OČEKÁVÁ, A JAK BUDE ZORGANIZOVANÝ, VYSVĚTLUJE V ROZHOVORU MÍSTOSTAROSTA ŠUMPERKU JAKUB JIRGL.

TEXT: Martin Kulháněk | FOTO: EFG, archiv J. Jirgla

Jakub Jirgl
místostarosta Šumperku

Proč se město rozhodlo vstoupit do tohoto projektu?

Rozšíření možností třídění využitelných surovin ve městě o kuchyňské odpady vnímáme jako přirozený vývoj při současné snaze co nejvíce zmírnit zatížení životního prostředí. Účasti v projektu pak napomohlo hned několik skutečností. Jednou z těch stěžejních je novela zákona o odpadech, ukládající městům a obcím zajistit do roku 2030 vytřídění 60 procent komunálního odpadu na využitelné složky. S tím také souvisí neustále rostoucí poplatky za vyvážení využitelných odpadů na skládky, které navíc bude v dohledné době čím dál více omezováno.

V první řadě zjišťujeme, zda jsou občané vůbec ochotní zbytky z kuchyní třídít.

Výrazně nám nahrává možnost úzké spolupráce s blízkou odpadovou bioplynovou stanicí EFG v Rapotíně, které bych rád využil, a proto s jejími zástupci v poslední době intenzivně jednáme o spolupráci. Věřím, že pouze hledáním cest, jak nakládat efektivně s odpady, docílíme snížení dopadu lidské činnosti na přírodu.

Jaký přínos bude mít třídění kuchyňských odpadů pro obyvatele města?

Efekt je podobný jako v případě separace plastů, papíru, skla, kovů a ostatních komodit. Čím více se nám podaří z černých popelnic se směsným komunálním odpadem vytřídít, tím méně zapla-

tí město za jeho svoz a likvidaci. Následně pak nebude muset každoročně navyšovat občanům platby za odpady, případně tyto platby nebudou muset být tolik navyšovány. Podle odborných průzkumů zaberou dnes prošlé nebo nespotřebované potraviny až třetinu odpadkového koše v každé domácnosti. Biologicky rozložitelné zbytky hnilijí na skládkách navíc vytvářejí skleníkové plyny, které následně unikají do okolí a dlouhodobě škodí životnímu prostředí.

Čím tedy budete občany ke sběru gastro odpadů motivovat a jakou formou projekt propagujete?

V první řadě zjišťujeme, zda jsou občané vůbec ochotní zbytky z kuchyní třídít. Propagace zatím probíhá na úrovni městského zpravodaje, webových stránek, sociálních sítí a chystáme se ji podpořit také osvětou v podobě informačních letáků distribuovaných do schránek. Zájemci se nyní mohou k projektu kdykoliv přihlásit na e-mailové adrese gastro@sumperk.cz, a to jak jednotlivci, tak třeba celé bytové domy.

Velkou výhodou, která třídění podstatně usnadňuje, je možnost likvidace nevyužitých potravin včetně jejich obalů. Moderní technologie bioplynové stanice EFG Rapotín BPS totiž dokáže bioodpady oddělit od papíru, plastů i kovů, přičemž

KOMUNÁLNÍ ODPADY
2019: 5,9 mil. tun

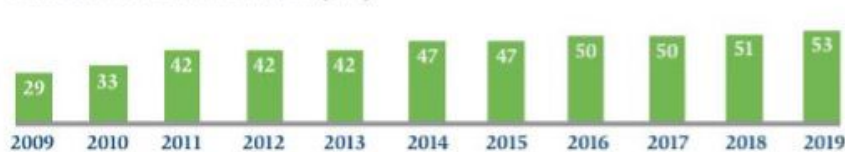
Zdroj: INCIEN, 2020

CELKOVÁ PRODUKCE (v mil. tun)

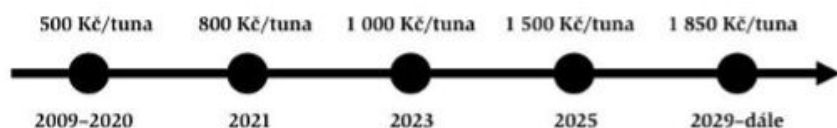
Zdroj: INCIEN, 2020

CELKOVÉ VYUŽITÍ ODPADU (v %)

Zdroj: INCIEN, 2020

VÝVOJ SKLÁDKOVACÍCH POPLATKŮ

Zdroj: MŽP, 2021

váhu by měl pochopitelně převyšovat podíl samotného obalu.

To znamená, že když v lednici zapomenete otevřenou paštiku, jejíž požití už by mohlo být nebezpečné, můžete ji bez výčitek přidat ke slupkám od cibule či tvrdému pečivu a všechno naráz následně vynést do svozové nádoby. Odevzdávat nebude možné pouze skleněné obaly, které by měly po vyprázdnění končit v k tomu určených kontejnerech.

Je třídění povinné a dostanou občané domů na biodpad nějaké speciální nádoby?

Nařídít povinnost oddělovat kuchyňské zbytky od ostatního komunálního odpadu nemůžeme, a ani tímto směrem jít nechceme. Spoléháme však na to, že se občané k celé věci postaví zodpovědně a třídít potraviny jich zanedlouho začne většina. Podobnou pozitivní zkušenost už máme v případě sběru použitých jedlých olejů a tuků, který si lidé také osvojili poměrně rychle a lokality k jejich odevzdávání postupně rozšiřujeme.

Sběr gastro odpadů začíná samozřejmě již v kuchyni a v tom chceme být občanům nápomocní. Ve spolupráci s českým výrobcem odpadních nádob chystáme nadstandardní podmínky, díky kterým si budou moci lidé za zvýhodněnou cenu objednat do domácností menší speciální nádoby o objemu 2,5 nebo 10 litrů. Jak již bylo řečeno, potraviny je možné odevzdávat i s jejich obaly, a pokud obal nemají, postačí ke sběru a odnosu do svozové nádoby také obyčejný mikrotenový či igelitový sáček. Prověrujeme však i možnosti používat biologicky rozložitelné sáčky, které jsou sice trochu dražší variantou, ale logicky vhodnější.

Na kolika místech v Šumperku bude možné biologicky rozložitelné odpady vyhazovat a jak často je bude firma vyvážet?

Prozatím uvažujeme o 30 až 40 nádobách, které budou rozmístěny na předem vytipovaných místech. Do projektu se mohou občané sami hlásit na uvedené e-mailové adrese a dle jejich zájmu bude možné doplnit i další lokality. Svoz nádob bude probíhat jedenkrát týdně výměnným způsobem, kdy každá svezaná nádoba bude nahrazena prázdnou čistou a dezinfikovanou. Nebude tak docházet k zápachu a znečištění jako u běžných nádob na komunální odpad, které jsou pouze vysypávány do popelářského vozu. Obsah a váhu jednotlivých nádob budeme pečlivě evidovat a analyzovat pro vyhodnocení efektivity třídění v jednotlivých lokalitách.

Jakou část projektu zajišťuje samospráva a jakou EFG Rapotín BPS?

Hlavním úkolem města bude komunikace s občany, což obnáší šíření informací o tom, kde a jak je možné odpady třídít. Postupně budeme ve spolupráci s EFG rozšiřovat svozové lokality a na bedrech města spočinou částečně také náklady na chod projektu. Ty by se nám ale v příštích letech

měly bohatě vrátit ve smyslu úspory na svozech směsného komunálního odpadu. EFG Rapotín BPS pak obstará svoz, likvidaci a využití odpadu od A do Z. V Rapotíně na začátku roku navíc zakoupili nové vozy na BioCNG, kterými budou odpady svážet. Kruh se tak pomyslně uzavře a odpad bude putovat k recyklaci mimo jiné i díky energii, kterou z něj získáme.

Můžete přiblížit, co se s vyříděnými kuchyňskými zbytky děje a jak jsou využity?

Je to vlastně jednoduché a vše kromě likvidace obalů připomíná běžný trávicí trakt. Po počátečním oddělení obalů je odpad rozdrčen a naředěn na požadovanou hustotu. Následně putuje přes hygienizační jednotky do fermentoru, kde z něj anaerobní digescí vzniká bioplyn s obsahem metanu asi 60 až 65 procent. Část z něj pohání kogenerační jednotku vyrábějící elektřinu a teplo, další část bioplynu se vyčistí na BioCNG s obsahem 99 procent metanu a je rovnou vtlačena do plynové distribuční soustavy, kterou proudí ke koncovým odběratelům. Zbytky z fermentace pak poslouží jako ekologické minerální hnojivo, které v tekuté formě doplňuje vláhu do půdy a zároveň jí vrací tolik potřebné organické látky.

Jakou částku platí v současnosti Šumperané za likvidaci směsného komunálního odpadu a kolik jej ročně vyprodukují?

Objem směsného komunálního odpadu se rok od roku zvyšuje a my chceme pomocí kvalitnějšího třídění dosáhnout zcela opačného trendu. Jen loni vyhodil každý občan našeho města ze své domácnosti průměrně 228 kilogramů odpadu, což bylo v konečném součtu o 1 121 tun více než v roce 2019. Naším cílem je dostat se za dalších deset let postupným snižováním tohoto množství až ke 120 kilogramům za osobu a rok.

Odvoz a likvidace odpadů bude letos obyvatelé Šumperka stát 744 korun, loni to bylo o téměř 50 korun méně.

Po jaké době od spuštění projektu dojde k jeho vyhodnocení?

Obsah jednotlivých nádob bude vyhodnocován při každém svozu. Všechny popelnice odvezené ze Šumperku v rapotínské stanici zváží a podrobí rozboru materiálu, abychom měli relevantní data za každou lokalitu v reálném čase a mohli tak ihned reagovat na případné nežádoucí materiály vhozené do nádob.

V pravidelném harmonogramu se pak bude scházet pracovní skupina tvořená zástupci města a EFG Rapotín BPS a vyhodnocovat veškeré parametry. Trvání projektu je prozatím domluveno na jeden rok s předpokladem následného rozšiřování svozových míst a kapacit nádob. Úspěšnost projektu by se reálně měla promítnout v příštím roce, kdy město čeká výběrové řízení na dodavatele služeb v komunálních odpadech. V tomto ohledu by se měl do budoucna snížit objem ulo-

EFG Rapotín BPS

Biologicky rozložitelný odpad tvořil v České republice roku 2019 podle institutu Cirkulární ekonomiky zhruba 35 % komunálního odpadu. Jeho energetickým zpracováním ušetří specializovaná společnost, jako je Energy financial group, zhruba třetinu objemu skládek a vyrobí energii pro přibližně 80 tisíc domácností.

Postupně budeme ve spolupráci s EFG rozšiřovat svozové lokality.

ženého směsného komunálního odpadu na skládku a četnost jeho svozů.

Vše ale bude záležet na míře zapojení občanů města do projektu, věříme, že obyvatelé Šumperku jej vezmou za svůj a třídění gastro odpadu se pro ně stane běžnou činností. Když přestaneme vyhazovat zbytky potravin do popelnic a na skládky a využijeme jejich potenciálu, budeme z toho mít prospěch všichni. ☺